

Információk a környezeti nevelési, fenntartható fejlődéssel kapcsolatban

(a tudásmegosztás vázlatos összefoglalása)

A szöveg takarékos betűtípussal készült, mely nyomtatás esetén kevesebb tintát használ fel.

Bevezetés

Mióta technológiai társadalomban élünk, csak kizsákmányoltuk a természetet, az ipari forradalom óta csak felhasználtuk az általa nyújtott javakat, nem foglalkozva a megújulás lehetőségének kérdésével. Az a kényes együttlés, mely a bolygóra jellemző, ennek a tendenciának köszönhetően felborulni látszik – olyannyira, hogy megakadályozása a huszonegyedik század talán legnagyobb kihívásává nőtte ki magát.

Általában az a vélekedés, hogy a környezetszennyezésért leginkább az ipar a felelős, a felhasználói és szolgáltatói szektor kevésbé. Ez veszélyes tévedés! Közvetetten és közvetlenül a fogyasztói oldal is felelős a romló helyzetért. Közvetetten azért, mert az ipari-termelő szektor a fogyasztók kiszolgálására törekszik, tehát ha nem lenne fogyasztás, nem lenne környezetkárosító termelés sem. Emellett maga a fogyasztói-szolgáltató szektor is használ energiát, különféle nyersanyagokat, így ez a terület ugyanúgy csökkenti a globális forrásokat és termeli a szennyezést. Az Európai Unió a nemzetközösségek között mindig élharcosa volt a környezetvédelemnek, ezért lényeges, hogy az általa támogatott projektek javaiban részesülők megismerjék és elfogadják az erőforrások kíméletének rájuk nézve lényeges alapelemeit.

Környezettudatos menedzsment a magánszektorban és egyéb szervezeteknél

A bevezetőben leírtak alapján nyilvánvaló, hogy a magánszektorban és az ipari termeléssel nem foglalkozó szervezeteknek is feladata az, hogy ügyeljenek a környezetre – ezt minél gazdaságosabb eszközök és módszerek segítségével érhetik el. Bár egy iroda takarékosabbá tételének eredménye nyilván elmarad egy üzeméhez képest, ha általánosan elfogadott lesz a fenntartható fejlődés elve, az ebben a szektorban is komoly eredményeket hozhat – sok kicsi sokra megy alapon.

Bár e leírásban a munkaszervezet környezettudatossági fejlesztésére koncentrálnunk, több olyan momentumról lesz szó, melyek otthoni felhasználásban is alkalmasak. Nem elég, hogy csak a vezetők tegyék magukévá az adott elveket: a beosztottnak ugyanúgy tisztában kell lenniük a felelősség súlyával, és mindenki a maga szintjén tegyen ennek érdekében. Maga a munkaszervezet menedzsmentje úgy válhat környezettudatossá, hogy a fenntarthatóság, a takarékoság jegyében tervezi meg a stratégiát, visszaszorítva a kényelmes lehetőséget alsóbb szinteken. Rendszeressé téve a tudásmegosztást lehet azt elérni, hogy a kezdeményezés ne felülről érkező, betartandó utasítás, hanem közösen elfogadott érték legyen. Másik fontos pont a beszerzés, azaz az irodaszerek közül a takarékosabb, a környezetbarátabb termékek választása. Ez önmagában kevés: ha ezek használatára speciális stratégiákat, a takarékoságot fokozó ötleteket vezetünk be, tovább javíthatjuk a program hatékonyságát.

Zöldbeszerzés: egy dinamikusan fejlődő, komoly és roppant fontos üzletág. A munkaszervezet akkor tesz eleget a fenntartható fejlődés igényeinek a beszerzés terén, ha elolvassa és betartja a zöldbeszerzéssel kapcsolatos legújabb szakpublikációk adta irányokat, valamint az irányító hatóságok ilyen irányú előírásait, ajánlásait. Ezek mentén kell az anyagbeszerzési kultúrát fel kell építeni, ezek alapján kell beszállítót keresni. Számtalan ilyen, zöldbeszerzésre szakosodott cég van már Magyarországon. Érdemes átalakítani a megrendelési kultúrát, hogy az minél takarékosabb legyen, tényleg csak azokra a tételekre terjedjen ki, melyek elengedhetetlen feltételei a hatékony működésnek. Ha figyel ezekre, a munkaszervezet a környezetbarát működés mellett pénzt is megtakaríthat.

A szakmai továbbképzéseknek mostantól muszáj, hogy része legyen a fenntarthatósággal kapcsolatos tudásmegosztás – azaz minden szakmai témának meg kell ismerni a legújabb környezetvédelmi tényeit. Ha erre az előadó nem térne ki, a résztvevők feladata rákérdezni.

Az energia és az alapanyagok pazarlásának csökkentése

Az elektromos áram pazarlása súlyosan környezetromboló, veszélyessége lappangó jelleméből fakad. Ennek oka az áram magas költsége, illetve megfoghatatlan volta: míg egy folyó csapon kárba vesző vizet mindenki látja és érzi, addig az áram pazarlása (égve hagyott villany a raktárban) gyakran hosszú időn át sem feltűnő.

- Csak akkor használjuk az eszközöket, amikor azokra tényleg szükség van, ne járassuk feleslegesen őket (egyszerűség vagy nemtörődömség miatt)
- A standby üzemmódú készülékek rendszeres áramtalanítása hosszabb üzemszünetkor sok kicsi, mely sokra megy
- Új eszközök beszerzésekor érdemes figyelniük az energiatakarékossági fokot, és a teljesítmény mellett ezt is figyelembe kell venni a választáskor
- A számítástechnikában érdemes laptopokat és LCD síkképernyőket alkalmazni, mert ezek fogyasztása elenyésző az asztali gépek és a hagyományos katódsugárcsöves monitorokéhoz képest.
- Energiatakarékos égők használata (ezek esetén érdemes figyelembe venni, hogy a kapcsolgatás gyakran kevésbé takarékos, mint az égetés – a lényeg, hogy meg kell találnunk az eszköz legoptimálisabb használatát)
- Csak akkor és ott használjuk a világítást, ahol arra tényleg szükség van (lekapcsolni a villanyt, ha már nem kell)
- A víz forralásának gazdaságos módja a vízmelegítő, de csak akkor, ha vízkömentes
- A munkaszervezet telephelyének konyháján a hűtőszekrény rendszeres leolvasztásával és viszonylag hűvös helyiségben való tárolásával energiát takarítunk meg
- A különféle berendezések töltői és adapterei önmagukban fogyasztók, ezeket a konnektorban tárolnunk felelőtlen pazarlás

***Vízta*karékosság a munkaszervezetben:**

- A vécé és mosdó használata során a lehető legkevesebb vizet használjuk
- Használjunk takarékos mosogatógépet, illetve lehetőség szerint kerüljük a folyóvízzel történő mosogatást – gyorsabb igaz, de pazarló. Konyhafelelős kijelölésével megoldható a hagyományos mosogatás is.

→ Ügyeljünk a csöpögő csapokra és radiátorokra. Ezek több liter vizet pazarolnak napi szinten is. Elég csupán néhány fokkal csökkenteni a fűtés hőmérsékletét, annyi még nem zavaró, de mégis takarékosagot eredményez. A napkollektor vagy hőszivattyú beszerelése komoly beruházás, de környezetkímélő mindkettő. Ugyanez igaz a telephely utólagos hőszigetelésére is.

Takarékosság az irodai nyersanyagokkal

→ Használjunk újrahasznosított papírból készülő íveket, borítékokat, eszközöket. Ma már létezik újrapapírból gyártott ceruza, sőt tolltartó is.

→ Használjunk újrahasznosított műanyagból, fémből készült tollakat, íróeszközöket, lyukasztókat, egyéb kellékeket (ezek speciális mivoltát a gyártó általában a csomagoláson jelzi). Ha valamiből nem áll rendelkezésre ilyen típus, akkor is inkább annak a gyártónak a termékét válasszuk, mely környezetvédelmi minősítéssel rendelkezik.

→ Ügyeljünk arra, hogy kerüljük a környezetkárosító anyagokból készült irodaszereket, ha mégis ilyenre lenne szükség, a maradványokat biztos helyen adjuk le.

→ Lehetőség szerint rendeljünk minél közelebbi helyről és minél nagyobb tételben. A beszállítások ritkítása és rövidítése csökkenti a termék széndioxid-lábnyomát (azaz azt a széndioxid-mennyiséget, amely az előállítás, a csomagolás, a házhozszállítás, stb. során keletkezett).

→ Vezessük be, ahol csak lehet, a kétoldalas nyomtatást. A rontott egyoldalas nyomtatásokat használjuk firkalapként, jegyzeteléshez, piszkozat nyomtatására vagy a faxgépbe.

Tudatosítani kell a különbséget szemét és hulladék között: a hulladék még újrahasznosítható, ahogy a neve is mutatja, csupán technológiai maradvány. A hulladék irodán belül vagy kívül megújulhat – és ezért lehetőleg mindent meg kell tenni.

Rendkívül sokat segít a szelektív hulladékkezelés bevezetése, hiszen így a hulladék komoly része újrahasznosul, ez pedig a fenntartható fejlődés egyik motorja.

Ha ez nem lehetséges, akkor is érdemes külön gyűjteni a hulladékot, mert bizonyos elemei házon belül újra felhasználhatóak (például ha égetésük nem kiemelkedően környezetterhelő, akár a telephely fűtésére is, amennyiben az infrastruktúra ezt lehetővé teszi).

A közlekedési szemlélet megváltoztatása:

→ A tömegközlekedés jóval környezetkímélőbb, mint az egyéni autók használata. Ha a telephely elhelyezkedése csak gépkocsi megközelítést tesz lehetővé, érdemes megszervezni, hogy egy jármű több utast szállítson a gazdájánál, ehhez az alkalmazottak közötti megegyezés szükséges.

→ Ha a telephely kerékpárral könnyen elérhető, érdemes felhívni erre a vállalkozó szellemű munkatársak figyelmét. Ez esetben azonban mindenképpen fontosabbak az egészségügyi szempontok, tehát nem ajánlott kerékpáros közlekedésre biztatni a dolgozót, ha a nagy környezetszennyezés miatt ez egészségkárosító hatású lehet. A rendszeres napi mozgás viszont

csökkentheti a Magyarországon gyakori, és az ülő munka által felerősített súlyproblémákat. Népszerűsítsük munkahelyünkön a Bringázz a munkába és a Critical Mass kampányokat

→ Ha hivatali autó vásárlására kerül sor, mindenképpen érdemes takarékos, kis fogyasztású típus mellett dönteni

A munkaszervezet úgy ösztönözheti a környezetbarát közlekedésre tagjait, hogy bérletkedvezményeket biztosít, vagy beruház néhány dolgozói kerékpárra, esetleg támogatja a dolgozót a kerékpár megvásárlásában, ha ő cserébe azzal fog járni. Erre több esetben uniós támogatás is rendelkezésre áll.

Összefoglalás

Ha ez a tudásmegosztás csupán egyszeri alkalom és nem válik ez a szemlélet a munkaszervezet őszintén vállalt sajátjává, akkor a megoldás csupán időleges és erőtlén. A menedzsmentnek biztosítania kell a lehetőséget ahhoz, hogy az ezzel kapcsolatos kompetenciákról, lehetőségekről, információkról a munkatársak mindig időben tájékoztatva legyenek, s mindent el kell követni annak érdekében, hogy az újonnan tanultakat a munkahelyen alkalmazhassák is.

Tudatosítani kell: a nemtörődöm, kizsákmányoló életvezetéssel az emberiség saját jövőjét éljük fel. Ha az a cél, hogy hosszú távon is szeretnénk megtartani életszínvonalunkat, gyökeres technológiai változásokra van szükség. Ez azonban csak a szemléletmódon keresztül érhető el: a környezetvédelem nem csupán az EU vesszőparipája, de közös érdek. Nyűg, de elengedhetetlen többletteleher.

